

Toepassing Governance Code Cultuur

Stichting Grote Kerk Naarden

Bestuurlijk vastgesteld op 3 oktober 2025

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht op 15 december 2025

1. Inleiding

Stichting Grote Kerk Naarden, opgericht bij notariële akte op 10 september 1993 en statutair gewijzigd op 29 augustus 1996, heeft op 30 september 2024 opnieuw besloten haar statuten te wijzigen. De vereiste goedkeuringen van het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Naarden en het Classicaal College voor Behandeling van Beheerszaken Noord-Holland zijn verkregen conform artikel 14 lid 4 van de statuten. De stichting werkt als een gemengde stichting ingevolge artikel 25 van de ordinantie van de Protestantse Gemeente Naarden.

De stichting voert de exploitatie vanuit drie hoofdfuncties:

1. Hart van de Samenleving
2. Muziekpodium
3. Erfgoedbeleving

De statutaire doelstelling is gericht op het instandhouden en openstellen van monumenten, waaronder de Grote Kerk te Naarden, beschermd onder de Erfgoedwet. De stichting beoogt niet het maken van winst.

De stichting wordt bestuurd door één directeur (statutaire directie). Het toezicht berust bij een raad van toezicht van vijf leden, waarvan één lid door de Protestantse Gemeente Naarden wordt benoemd. De raad van toezicht benoemt de directeur, ziet toe op diens functioneren, stelt diens arbeidsvoorwaarden vast en oefent toezicht uit op het door de directie gevoerde beleid.

Deze notitie beschrijft hoe de Stichting Grote Kerk Naarden de Governance Code Cultuur toepast volgens het pas-toe-en-leg-uit-principe, in overeenstemming met de statuten.

In dit document gelden alle begrippen die betrekking hebben op personen die in de mannelijke vorm gesteld zijn voor alle gendertypen.

Principe 1: maatschappelijke waarde

Toelichting

De statuten bepalen dat de stichting de Grote Kerk laat functioneren als ontmoetingsplaats van de christelijke gemeente en de wereld waarin zij leeft (artikel 4a), en activiteiten op het gebied van erfgoed, cultuur, muziek, lezingen en bijeenkomsten organiseert en faciliteert (artikel 4d). Maatschappelijke waarde is daarmee een statutair verankerde opdracht.

Pas toe

- De stichting publiceert een heldere missie en visie, in overeenstemming met de drie hoofdfuncties die statutair als uitgangspunt gelden.
- De directeur (statutair bestuurder, artikel 5) ontwikkelt jaarlijks een beleidsplan en begroting (artikel 6 lid 6a), die door de raad van toezicht worden goedgekeurd.
- De maatschappelijke waarde wordt transparant gemaakt in het jaarverslag, dat conform artikel 14 jaarlijks wordt opgesteld, voorzien van een balans, staat van baten en lasten en een inhoudelijk verslag.
- Activiteiten worden getoetst aan de maatschappelijke relevantie die in artikel 4 is vastgelegd: cultureel, maatschappelijk, economisch en religieus vlak.

En leg uit

Waar het beleid in voorbije jaren gericht was op verhuur van het gebouw aan verschillende culturele en maatschappelijke partijen, is in 2023-2026 een meerjarenbeleid ingezet gericht op de ontwikkeling naar een waardengedreven organisatie. De positionering en erfgoedwaarde van Grote Kerk Naarden zijn daarbij vertrekpunt van programmering. Vanuit onderzoek en collectie is in deze periode de museumfunctie ontwikkeld. In de muziekprogrammering en de verhuur van het gebouw aan derden zijn de positionering en inhoudelijke koers leidend. Deze beleidskeuze wordt toegelicht vanuit de erfgoedtaak van artikel 4b: instandhouding en museale presentatie van een monument van nationale betekenis.

Principe 2: artistieke en professionele kwaliteit

Toelichting

In de statuten is programmering op cultureel en muzikaal gebied geborgd (artikel 4d). Artistieke kwaliteit wordt geborgd vanuit de koers en uitgangspunten van het meerjarenbeleidsplan. Professionele kwaliteit wordt gerealiseerd door te werken vanuit

gespecialiseerde functies, door opleiding en training van medewerkers en vrijwilligers en door tijdelijk externe expertise in te zetten.

Pas toe

- De directeur stelt volgens artikel 6 lid 6 een meerjarenbeleidsplan, een meerjarenplan voor instandhouding van het monument en een risicobeheersingsplan op.
- De directeur stelt binnen het meerjarenbeleidsplan een artistieke visie en uitgangspunten op, waar vanuit de museale presentatie en de muziekprogrammering worden gerealiseerd.
- De Raad van Toezicht ziet toe op kwaliteit door middel van zijn bevoegdheid tot goedkeuring van de strategie (artikel 8 lid 1b).
- Specialistische werkzaamheden (restauraties, tentoonstellingen, bouwkundige ingrepen) worden uitgevoerd door erkende erfgoedsspecialisten en museale professionals, zowel in dienst als op zzp-basis.
- De vrijwilligers die worden ingezet bij publieksfuncties krijgen opleidingen en trainingen die passen binnen museale en monumentale context.

En leg uit

Vanwege de schaal van de organisatie (4.5 FTE) maakt de stichting in de operatie gebruik van vrijwilligers. Met opleiding, training en heldere werkprocessen wordt de professionaliteit op de werkvloer geborgd. Vrijwilligers tekenen een overeenkomst en werken vanuit protocollen en taakomschrijvingen, opgenomen in een toegankelijk vrijwilligershandboek.

Principe 3: rolvast bestuur en toezicht

Toelichting

De statuten leggen een scheiding van taken vast:

- De directeur bestuurt de stichting (artikel 6 lid 1).
- De raad van toezicht houdt toezicht (artikel 10 lid 1).
- De raad benoemt de directeur, stelt zijn/haar bezoldiging vast en kan de directeur schorsen of ontslaan (artikel 5).
- De raad van toezicht stelt een profielschets vast voor de directie (artikel 5 lid 2) en voor zichzelf (artikel 9 lid 2).

Pas toe

- De stichting werkt met een directiereglement en een raad van toezicht-reglement.

- Besluitvorming geschiedt conform artikel 13: meerderheid van stemmen, minimaal drie leden aanwezig of vertegenwoordigd.
- De RvT voert een periodieke zelfevaluatie uit (statutair toegestaan onder artikel 10 en 11).
- De directeur rapporteert structureel aan de RvT (artikel 10 lid 2), inclusief informatie over strategie, financiën, risico's, vrijwilligersbeleid en personeelsbeleid.

Principe 4: integriteit, verantwoordelijkheid en tegenstrijdig belang

Toelichting

De statuten bevatten meerdere bepalingen over integriteit:

- De directeur mag geen directielid, bestuurslid of toezichthouder zijn van instellingen met een gelijksoortig doel (artikel 6 lid 3).
- De directeur moet nevenfuncties melden (artikel 6 lid 4).
- De RvT-leden doen opgave van nevenfuncties (artikel 9 lid 7).
- Bij tegenstrijdig belang mag de directeur of het RvT-lid niet deelnemen aan beraadslaging en besluitvorming (artikelen 7 lid 3 en 13 lid 5).

Pas toe

- De stichting hanteert een gedragscode, inclusief meldprocedure en externe vertrouwenspersoon.
- Nevenfuncties van directie en RvT worden jaarlijks geactualiseerd en opgenomen in het jaarverslag.
- Projecten of samenwerkingen met mogelijke belangenverstrengeling worden expliciet besproken; de betreffende persoon neemt dan niet deel aan besluitvorming.

En leg uit

Door de lokale inbedding van de Grote Kerk kan het voorkomen dat betrokkenen ook actief zijn in culturele of kerkelijke organisaties in Gooise Meren. Deze nevenfuncties worden toegestaan zolang de statutaire bepalingen in artikel 6 en 9 gevolgd worden en belangenverstrengeling wordt voorkomen.

Principe 5: transparantie en verantwoording

Toelichting

Transparantie en verantwoording zijn in de statuten verankerd. De stichting is verplicht om:

- jaarlijks een balans, staat van baten en lasten en een inhoudelijk verslag op te stellen (artikel 14 lid 1);
- de boeken en bescheiden gedurende zeven jaar te bewaren (artikel 14 lid 3);
- de hoofdlijnen van het strategiebeleid openbaar te maken (artikel 10 lid 7).

Daarnaast is de stichting ANBI-plichtig, wat betekent dat zij aanvullend informatie moet publiceren over doelstelling, bestuurders, beleidsplan, beloningsbeleid en verantwoording.

Pas toe

- De directeur stelt elk jaar een jaarverslag en een jaarrekening op volgens artikel 6 lid 6.
- Dit wordt door de raad van toezicht beoordeeld en goedgekeurd (artikel 8 lid 2).
- De stichting publiceert haar ANBI-informatie op een toegankelijke manier via de website.
- Grote beleidswijzigingen (programma, erfgoedbeheer, bouwkundige ingrepen, financiële strategie) worden actief gecommuniceerd aan publiek en stakeholders via bijvoorbeeld nieuwsbrieven of informatiebijeenkomsten en het jaarverslag.

En leg uit

Sommige strategische documenten blijven intern of geheim, omdat zij gevoelige gegevens bevatten (bijvoorbeeld offertes voor restauraties, overeenkomsten met fondsen of particuliere financiers, onderhandelingen over bruiklenen).

Principe 6: leren, reflecteren en continue ontwikkeling

Toelichting

De statuten verplichten de stichting om met enige regelmaat het functioneren van directie en toezicht te evalueren (artikel 5 lid 5 en artikel 11 lid 1). Ook schrijft artikel 6 lid 6 voor dat de directeur een risicobeheersingsplan, meerjarenplan, en een meerjarenonderhoudsplan opstelt—instrumenten die leren, evalueren en bijsturen bevorderen.

Pas toe

- Evaluatie van de directie vindt om de vijf jaar plaats en wordt onderdeel van het besluit over herbenoeming (artikel 5 lid 5).
- De raad van toezicht voert eveneens vijfjaarlijks een evaluatie uit van zijn eigen functioneren (artikel 11 lid 1), en jaarlijks een zelfevaluatie.
- Na afronding van grote projecten (zoals restauraties, tentoonstellingen of nieuwe programmareeksen) volgt een inhoudelijke en organisatorische evaluatie.
- De stichting investeert in deskundigheidsbevordering van medewerkers en vrijwilligers, passend bij haar schaal.
- Er wordt gewerkt met cyclische beleidsvorming:
beleidsplan → uitvoering → evaluatie → bijstelling.

En leg uit

De omvang van de organisatie maakt het niet haalbaar om uitgebreide externe evaluaties voor elk project te laten uitvoeren. Daarom past de stichting een proportionele systematiek toe: intern waar mogelijk, extern waar noodzakelijk (bijvoorbeeld bij erfgoedprojecten of grote risico-investeringen).

Principe 7: dialoog met belanghebbenden

Toelichting

Grote Kerk Naarden opereert binnen een netwerk van belanghebbenden, waaronder:

- de Protestantse Gemeente Naarden (statutair: artikel 2, 4 en 14);
- de gemeente Gooise Meren en regionale cultuurpartners;
- de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- sponsors en fondsen;
- museale en erfgoedpartners;
- bewoners, bezoekers, vrijwilligers;
- zakelijke huurders en maatschappelijke organisaties.

Als inclusieve ontmoetingsplek middenin de monumentale vestingstad kent Grote Kerk Naarden actieve interactie met diverse gemeenschappen.

Pas toe

- De stichting onderhoudt regelmatig overleg met stakeholders, waaronder overheden, fondsen en sponsors, museale en erfgoedpartners, lokale netwerken en zakelijke en maatschappelijke huurders en partners.

- De directeur vertegenwoordigt de stichting extern en voedt de RvT met signalen uit het maatschappelijke veld.
- Bij belangrijke beleidswijzigingen organiseert de stichting consultaties (bijvoorbeeld bij de herinrichting van ruimtes of nieuw erfgoedbeleid).
- Medewerkers en vrijwilligers worden betrokken bij evaluaties en verbetertrajecten en uitgenodigd om een bijdrage te leveren.

En leg uit

Afhankelijk van het onderwerp en de impact worden stakeholders al dan niet vooraf geconsulteerd. Wanneer er geen vooraf consultatie heeft plaatsgevonden, wordt achteraf desgewenst toegelicht waarom keuzes zijn gemaakt, met verwijzing naar wettelijke en statutaire verplichtingen.

Principe 8: duurzaamheid en toekomstbestendigheid

Toelichting

Duurzaamheid en toekomstbestendigheid zijn verankerd in de statuten van de stichting:

- Artikel 4b verplicht de stichting tot instandhouding van de Grote Kerk, een Rijksmonument.
- Artikel 6 lid 6 schrijft een meerjarenonderhoudsplan en risicobeheersingsplan voor.
- Artikel 4b en 4d impliceren dat cultureel en maatschappelijk gebruik alleen duurzaam kan plaatsvinden als het monument fysiek, financieel en organisatorisch toekomstbestendig is.

Pas toe

Monumentale duurzaamheid

- De stichting volgt de richtlijnen van monumentenzorg, met behoud van authenticiteit en materiaalconsistentie.
- Restauraties worden uitgevoerd door gecertificeerde vaklieden en architecten.
- Ecologische duurzaamheid
- Waar mogelijk wordt energie-efficiëntie vergroot binnen de kaders van monumentale regelgeving (bijv. ledverlichting, slimme klimaatsystemen, beperkte isolatiemaatregelen waar wettelijk toegestaan).

Financiële duurzaamheid

- De stichting hanteert een gediversifieerd inkomstenmodel: subsidies, fondsen, entreegelden, horeca, verhuur, sponsoring en donaties.

- De RvT bewaakt grote investeringsbeslissingen (artikel 8 lid 1a).

Organisatorische duurzaamheid

- De stichting investeert in behoud van vrijwilligers, scholing en werving.
- HR-beleid en governance worden periodiek geëvalueerd.

En leg uit

Volledige gebouwverduurzaming (zoals zware isolatie of zonnepanelen) is wegens monumentale beperkingen niet mogelijk. De stichting heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in maatregelen die toegestaan zijn, zoals LED-verlichting, voorzetbeglazing en vloerverwarming. Zo nodig legt de stichting publiekelijk uit welke alternatieven wel worden toegepast en waarom bepaalde maatregelen wettelijk of technisch niet kunnen.